

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Відтак треба дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог, передбачати спеціальні вправи на уроках для запобігання можливим небажаним наслідкам.

І все ж вирішальне слово на уроках, де застосовуються мультимедійні навчальні програми, залишається за вчителем. Тільки учитель, урахувавши зміст інформаційного супроводу, визначає дидактичні можливості, методичні особливості поєднання власного слова з наочно-словесним змістом програми, можливі методичні варіанти оптимального використання мультимедійних засобів у певних навчальних ситуаціях під час розв'язування різноманітних пізнавальних завдань.

Отже, використання ІКТ у навчально-виховному процесі відкриває широкі перспективи у вивченні шкільного курсу географії. З'являються можливості розширення змістового наповнення предмету, опрацювання великих обсягів навчальної інформації, яка стає доступнішою для сприймання, використання інтерактивних методів навчання.

Література:

1. Геращенко С. Ф. Використання сучасних інноваційних і інформаційних технологій на уроках географії / С. Ф. Геращенко // Географія (Осн.). – 2015. – № 3/4. – С. 3-13.
2. Дегтярьов С. Г. Комп'ютерні технології навчання на уроках географії / С. Г. Дегтярьов // Нива знань. – 2000. – № 2. – С. 34-36.
3. Коберник С. Г. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання географії в загальноосвітній школі / Сергій Георгійович Коберник // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2015. – № 2. – С. 36-39.
4. Лис Ю. В. Географія в рідній школі. – 2015. – № 5. – С. 2-4.

Устимова Т. В.*

ЗАСТОСУВАННЯ ТАКСОНОМІЇ Б. БЛУМА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Стаття розкриває основні аспекти використання таксономії Б. Блума й акцентує увагу на важливості її застосування в навчальному процесі під час вивчення англійської мови з учнями початкової школи.

У сучасному освітньому процесі набирають актуальності аспекти вивчення іноземної мови з опорою

* © Устимова Т. В.

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

на розвиток критичного та творчого мислення, виховання вмотивованої, ініціативної особистості учня, орієнтованого на успіх, кар'єру, побудову й реалізацію успішних сценаріїв власного життєвого та професійного шляху.

Загальновідомим фактом є те, що переважна більшість учнів, незалежно від віку, не володіє в достатній мірі такими логічними операціями, як аналіз, синтез, класифікація, узагальнення та порівняння. Саме тому, на наш погляд, завдання розвитку ключових і предметних компетентностей знайшли свій відбиток в новому Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти (2011 р). Зокрема значно підвищився інтерес педагогів до проблеми формування та розвитку навичок в учнів «високого рівня мислення» (англ. «high order thinking skills»).

Визнаючи факт використання англійської як найбільш поширеної іноземної мови в суспільно-гуманітарній сфері, а саме: у сучасній культурі та освіті, економіці, політиці, спорті й туризмі, загальноновизнаними є реалії формування особистості з власною громадянською позицією у процесі міжкультурної комунікації. Тож в нашій статті зупинимось на розгляді таксономії Б. Блума та на аспектах її застосування в навчально-виховному процесі з учнями початкової ланки при вивченні англійської мови.

Згідно з дослідженнями вчених питання застосування таксономії Б. Блума в процесі вивчення англійської мови в початковій школі для ефективного навчання іноземної мови молодших школярів є доцільним при поєднанні когнітивного та комунікативного підходів, оскільки ознакою успішного перебігу когнітивного підходу є свідоме навчання та пізнавальний інтерес, що становить основу засвоєння учнями навичок іншомовного спілкування. Упродовж багатьох років провідні освітяни намагалися створити таку теорію, яка б допомогла педагогам розвинути й систематизувати в учнів навички творчого та критичного мислення. Одна з найвідоміших моделей, що описує процес формування мислення, є та, що отримала назву «Таксономія Бенджаміна Блума» (Bloom's Taxonomy, 1956) та демонструє шість рівнів мислення, структурованих від базового до поглибленого (рис. 1).

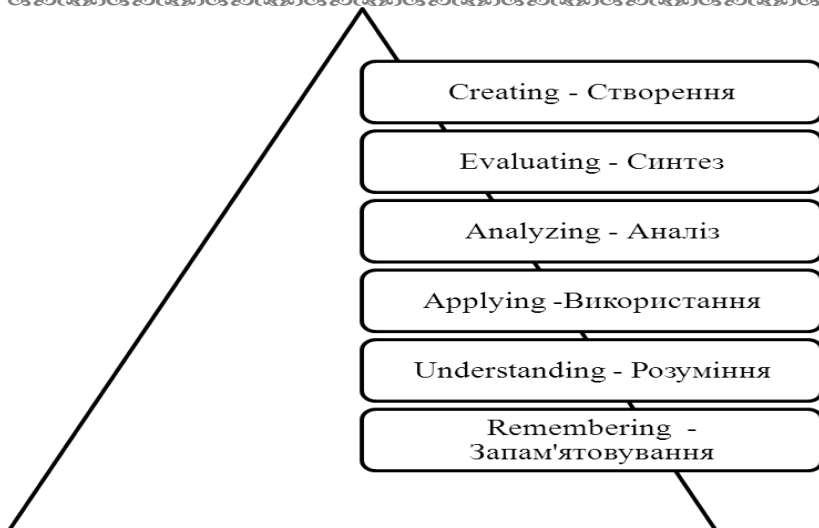

Рис. 1. Таксономія Бенджаміна Блума

Наведена вище схема надає можливість зацікавленим педагогам структурувати уявлення стосовно подальших кроків в навчанні мислити учнів раннього віку. Саме поняття «таксономія» вже розраховане на впорядкування когнітивних цілей навчання, які можуть бути вираженими через такі елементи: *відтворення, застосування, аналіз, синтез, оцінка*. Зміст кожного з елементів визначається рівнем засвоєння змісту навчального матеріалу.

У класифікації Б. Блума виокремлено три сфери навчальної діяльності:

- когнітивна (Cognitive domain) - стосується розумових умінь;
- афективна (Affective domain) - область почуттів та емоцій;
- психомоторики (Psychomotor domain) - фізичні уміння та навички.

Когнітивна сфера включає розумові уміння різної складності - від найпростішого - Remembering (запам'ятовування) - до складного - Creating (створення).

Більшість розумових процесів, характерних для навчальної діяльності в традиційній школі, відповідають

рівням «запам'ятовування» (Remembering) і «розуміння» (Understanding), котрі є фундаментом, для усіх розумових умінь. Для того, щоб формувати навички високого типу мислення, необхідно включати в роботу усі рівні, особливу увагу слід приділяти рівню «створення» (Creating).

Наша стаття, вважаємо, має дати відповідь на питання, що постає перед багатьма педагогами: «Яким чином можливо реалізувати таксономію Б. Блума в практиці навчання іноземної мови учнів молодшої школи та як використати ці ідеї у процесі викладання англійської мови?»

Отже, спершу розкриємо переваги вищезазначеного підходу до навчання учнів молодшого шкільного віку: перевага таксономії у тому, що мислення, насамперед, у ній представлене в структурованій та доступній для учителів-практиків формі. Педагоги, які користуються інструкцією для побудови запитань, що відносяться до різних рівнів таксономії Б.Блума, безумовно, краще впораються із завданням формування навичок високого рівня у своїх маленьких вихованців. Таксономія, на нашу думку, важлива у теорії освіти, оскільки допомагає правильно визначати мету навчання, створювати завдання для учнів початкової ланки, належним чином проводити рефлексію.

Таблицею дієслів таксономії Б. Блума (рис. 2) потрібно користуватися на усіх етапах створення конспекту уроку. Для виконання вправ слід зосереджувати увагу на «Low order thinking skills» (навички мислення низького рівня), поступово переходити до «High order thinking skills» (навички мислення високого рівня). Для того, щоб переконатися, що учні не лише знають, а й відтворюють та активно користуються ними на практиці, можна, наприклад, «кинути їм виклик», попросивши обґрунтувати свою відповідь.

Звичайно, подібний алгоритм дій з молодшими школярами має свої особливості, оскільки кожна вікова група сприймає й засвоює навчальний матеріал на своєму рівні.

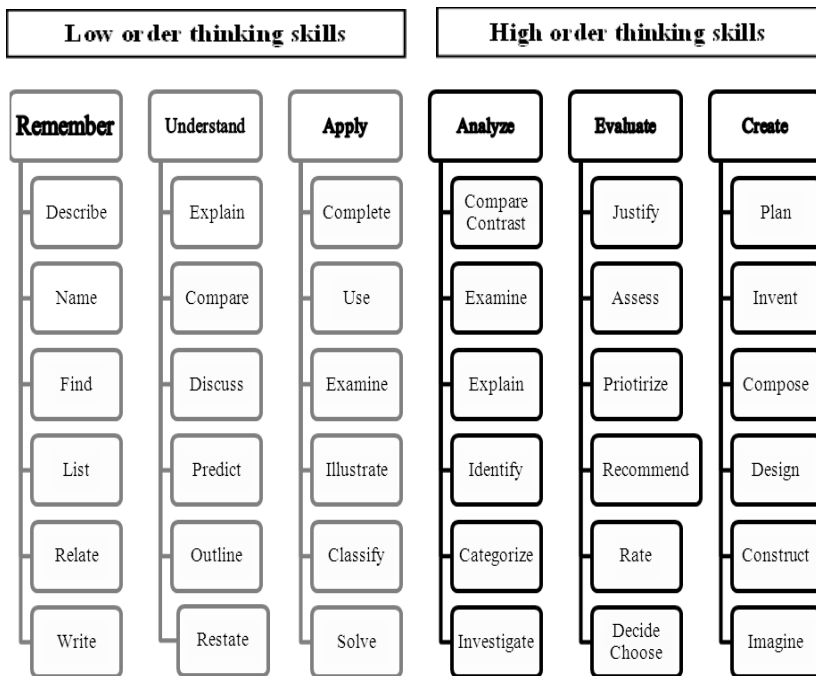

Рис. 2. Таблиця дієслів Таксономії Б. Блума

Так у роботі з учнями 1 -го класу, провідним видом навчальної діяльності є гра, отже, значна кількість навчального матеріалу запам'ятовується мимоволі. Наприклад, згадуваний раніше «Remembering», можна використовувати при вивченні теми «My Family»: за допомогою наочності діти швидко запам'ятовують слова; аудіо запис пісеньки або вірша активізує емоційний стан дитини та підвищує рівень запам'ятовування лексики та граматики з конкретної теми.

У 2 -му класі діти вже можуть не тільки запам'ятовувати, а й відтворювати вивчену лексику. На даному етапі учні вчаться складати міні-діалоги з використанням нових слів.

Починаючи з 3-го класу, таксономію Б. Блума вже можна реалізувати в повному обсязі – від етапу «Remembering» до «кінцевого пункту» – «Creating» у рамках однієї теми. Наприклад, вивчаючи тему

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

«Seasons and Weather», учні знайомляться з новими лексичними одиницями «Remember», закріплюють засвоєні слова «Understand», склавши прості речення «Apply». Рівень Create для учнів третього класу може бути реалізованим у формі міні-проекту «My Favorite Season» («Моя улюблена пора року»). Завдання полягає у тому, що необхідно намалювати свою улюблену пору року. Зробити короткий запис у вигляді опорних слів за темою та захистити свою роботу, розповівши 2-5 речень про улюблену пору року.

Учні 4-го класу вже мають певний багаж знань і лексичний матеріал набагато складніший, ніж в попередні роки. Монологічне мовлення має звучати у кількості 5-10 речень. Та і на цьому рівні кожен етап таксономії Б. Блума реалізовується доволі просто. Наприклад, під час знайомства з темою «The world around us», учні описують тварин і вказують їхнє місце проживання, потім вчаться порівнювати їх між собою та складають опитувальник за темою, складають загадки про тварин і презентують постер на тему «My friend's pet».

Таким чином, вважаємо, що формування навичок так званого Я «високого мислення» на уроках англійської мови у початковій школі, потребує від педагога, незважаючи на те, яку іноземну мову чи то шкільний предмет він викладає, володіння знаннями психологічних особливостей кожної вікової групи учнів; напрацювання умінь правильно формулювати мету уроку та грамотно складати конспект уроку, з урахуванням таких чинників, як психологічні особливості кожної вікової групи дітей, їх здатність до запам'ятовування, розвиток уваги, пам'яті, творчості та емоційний стан. Тобто педагог, який ретельно продумує шляхи досягнення поставлених цілей уроку, досягає кращих результатів у роботі з учнями початкової школи.

Література:

1. Бохенська Е. Розвиток креативного мислення учнів на уроках англійської мови /Електронний ресурс/ Емма Бохенська. – режим доступу: <http://metodportal.net/node/7320>
2. Bloom B. S. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: Handbook I, cognitive domain. -New York: Longman., 1994
3. <http://www.uswp.edu>
4. http://uk.wikipedia.org/wiki/Таксономія_Блума.